

18. maj. 1844

FAKTA

Dato:

18. maj. 1844

Sidetæl:

Dagbog A, side 157-159

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Generelle kommentarer:

Selvom Lundbye i begyndelsen af april 1843 afsluttede sin første dagbog og påbegyndte den næste (Dagbog B), så kunne han ikke dy sig for henover de følgende tretten måneder nu og da at tilføje et nyt notat angående Louise Neergaard.

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 159-161;

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 167-

168

TRANSSKRIFTION

18 May 44

Jeg sætter det Tilfælde, at jeg gjemmer denne Bog, ikke brænder den, men lader den ligge, saalænge, at den kommer frem, naar jeg engang er død og borte – eller, at den ved Uforsigtighed kommer for en Dag, hvorledes ønsker jeg den da betragtet? Jeg vil prøve at gjøre mig det tydeligt i et Par Ord til de Læsere, som mod min Villie og mod Sandsynlighed ville see disse Blade igjennem.

Til den gunstige Læser

Er Du en gammel Mand eller en gammel Kvinde med Fred og Mildhed i Hjertet, da see i disse Blade Vidnesbyrdet om den Forsagthed, som betager den Unge, der, skjøndt han varmt elsker den skønne Kunst, han fuser i, dog føler det er ikke nok, dog længes efter en Kjærlighed, han mener skulde kunne holde ham opreist i Livets Kampe – længes efter det Samme som Millioner Medskabninger. See i disse Blade den Forsagthed, som betager den unge i hvem Lidenskabernes Storme rase, saa han gruer for sig selv, og dog ikke, af Mangel paa Mod, men ingenlunde af Dyd – tør give efter for en saadan Lidenskab; han gruer for at see paa den, der er nedsunken i Udsvævelser, som Phariseeren saae paa Tolderen. Han føler at: hvo som seer paa en Kvinde [med ureent Øie] har alt i sit Hjerte syndet. Det er en besmittet Phantasi, der tit dvælede ved og udmalede sig urene Billeder, skjøndt [overstreget: han] [den] vel aldrig tillod sig at fremtræde i sine Producter, der kom for Dagens Lys. Har Dit Ungdoms- •158• liv kjendt lignende Storme, da vend Dig ikke koldt bort fra den Svage, der beskrev disse Blade. –

Er du en Mand – da kast Bogen bort, Du har Ret dertil; thi den Stærke kan ikke taale at see Jammerlighed.

Er Du en lykkelig Kone, med kjærlige Børn i Klynge om Dig, da beed Vor Herre bevare dem, naar de skal stride Striden, som Ingen kan undgaa.

Er Du en Yngling, da see hele Svagheden i mit Væsen, og lær deraf, at tee Dig med mere Mod og Kraft.

Eller skulde Du være en ung Pige, da see heri Længselen efter et Væsen, som Dig, et Væsen, jeg ikke kjender men dog mægtig drages imod. See hvor denne Længsel har taget min Kraft, min Ro, uden dog at stille sig et bestemt Maal, men trængende til et Navn, den kunde udtale i eensomme Øieblikke, en Skikkelse den kunde udstrække Armene efter. See Egoismen og Ureenheden! vend Dig med Afsky derfra, men betænk dog, at Undseelsen døde ikke, men kan endnu farve [overstreget: min] Kinden rød som Din. Betænk, at: var jeg ond, da var det ikke forsætlig, Hjertet blev ikke haardt, kunde Ingen fordømme uden mig selv. Betænk: et venligt Ord af den unge Pige gjemtes hos mig længe, som en sjælden Gave af et Væsen, jeg næsten ansaae for at være af en høiere Art end jeg selv. –

Til den ugunstige læser

Gid denne Bog maatte for Dig, Uvenlige! blive evig skjult; thi Du vil, uden

den, finde Nok at dadle og spotte; du •159• vil ikke erindre, at Stemningen, hvorunder denne Bog fremstod, dog ikke varede fra min Barndom, og dog med Guds Bistand heller ikke skal fattes en Grændse i den anden Retning. For Dig er jeg bange, thi Du vil føre Sandhedens, Reenhedens Ord imod mig, men glemme Kjærligheden.

Til LMN¹

Eller skulde noget Ord af denne Bogs Indhold naae Deres Øre, da tilgiv, at min Tanke søgte Dem. See, jeg veed ikke selv, hvor Deres Skikkelse stod for mig i Sandhed eller var kun et Foster af min Phantasi. Men glem ikke, at Sommermorgen i Vedbygaards Have paa Blegepladsen, hvor tusinde Dugdraaber funklede som Diamanter – den vil jeg aldrig glemme, skjøndt den deilige Drøm svinder som Duggen svandt for Solen. –

¹ Louise Neergaard (1816-1895).

10 Maj 44

Jeg saa gjensaae p. Kenderen alt; efter hendes Blygsomhed var hun vel snar, men
dog ikke saa snar, som p. havde formodt.

18 Maj 44

Jeg sætter det Tilfælde, at p. gjenmaar denne Bøg, ikke brænder den,
men lader den ligge, saalænge, at den kommer frem, naar p. engang
er død og begravet — eller, at den ved Morsens Tid kommer for en Dag,
hvorefter ønsker p. den da betragtet? Jeg vil gerne at p. mig
selv tydeligt se i et Par Ord til de Læsere, som med min Vælle
og med Landsynlighed vil se disse Blade i gjenne.

Til den gunstige Læser.

Er du en gammel Mand eller en gammel Kvinde med Fred
og Mædighed; kjend, da se i disse Blade Vidnesbyd om
den Forsagthed, som betager den unge, der, skjønt han serant
stoker den skynne Kunst, han fisker i, dog følger det ikke nok,
dog længe efter en Hjerlighed, han mener skulde kunne holde
ham opreist i Livets Kamp — længe efter det Samme som
William's Medskabninger. Se i disse Blade den Forsagthed,
som betager den unge i ham Liden skabernes Storms raser,
saa han græder for sig selv, og dog ikke af Mangel paa Mod,
men i angsten af Dyd — for give efter for en saadan Liden skab;
han græder for at se paa den, der er nedvundet i Udsættelsen,
som Pharisæerens saa paa Talders. Han føler at: Hvo som
seer paa en Kvinde ^{med gængske} Pharisæer alt i sit Hjerte syndet. Det er en
besværet Phantas; der tit dækkede ved y indmalde sig
sine Billeder, skjønt han vel aldrig tillad sig at fremtræde
i sine Prædicationer, der kom for Dagens Lyg. Men det Mogens

hvo kjendt liggende Stjerne, da send Dig ikke kaldt bort
for den Saage, der beskrev disse Blade.

Er Du en Mand - da kast Bogen bort, Du har det
Bort; thi den Stærke kan ikke taale at see sammenslængt.

Er Du en tykkelig Kone, med kjærlige Børn i Klængen om
Dig, da lad den Børn kære Dem, naar du skal strid. Stri-
den, som Bogen kan indgaae.

Er Du en Ungling, da see hele Saagsheden i mit Væsen,
og læs der af, at tee Dig med mere Mod og Kraft.

Eller skulde Du søge en mig Pige, da see heri Læng-
seln efter et Væsen, som Dig, et Væsen, og ikke kjender
men dog meget drages indad. See heri denne Længsel
har taget min Kraft, min No, inden jeg at stille sig
et bestemt Maal, men toengende til et Maal, den kunde
indtale i ensomme Diktheden, en Skikkelser, den kunde
indotælle Quæmens efter. See Egoismen og Vreenhedens send
Dig med Afstik desfor, men betænk dog, at Mandseligheden
ikke, men kan endvi forve ~~min~~ kinden sad som den.

Betænk, at: var jeg end, da var det ikke forættelig, kjædet
blev ikke kaardt, kunde Ingen fordeemne inden mig selv.

Betænk: et ventigt Ord af den unge Pige gjemte hos mig
længe. som en sjælden Gaave af et Væsen, og næsten andres
for at søge af en hvidt Det end jeg selv.

Til den yndelige Læser.

Jeg denne Bog maatte for Dig, Mænlige! blive enig kjælt.
thi Du vil, inden den, finde Nat at sadle og sprætte; thi

vil ikke vinde, at stemningen, Mændene somme sig frem-
sted; dog ikke vrede for min Rørdom, og dog med Guds Vi-
stand heller ikke skal fatte en Grænse i den anden Retning.
For sig og sig hanger, thi Di vil for Sandhedens, Renshedens Ord
imod mig, men glemme Hjerteligheden.

til LHM.

Eller stude noget Ord af denne Bogs Indhold naar Læsers Øre, da
skal jeg, at min Tanke søger Dem. Læs, og se, ikke selv, naar Læs
Lidelse stod for mig. Sædskel eller var him et Forst af min
Phantasi. Men glim ikke, at Læsning mængden i Udgang
Havet fra Blødspladsen, hvor tusinde Digterstærke frimthede
som Diamanter — den vil jeg aldrig glemme, skjøndt den
sædige Drom erinder som Diggen sandt for Læs.